

Szerkesztői szállítás

Belső-kiadástól 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények közölendők.
Az értékesítési díjaknak.
Készítők nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hónapra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Többség és kisebbség.

(L—t.) A tulzó radicalismus, mely természetszerűleg nagy kisebbségben szokott lenni, sokat törte és töri azon fejét: hogyan lehetne a minoritás jogait biztosítani a majoritás hatalmával szemben. És csakugyan a tisztán elméleti abstractio jogtalannak tűnetheti föl a hatalom kirekesztő gyakorlatát, melynek birtokában — az alkotmányos államokban — teljesen a többség van, a leszavazott kisebbséggel szemben. Mert első tekintetre úgy látszik, hogy az önkormányzat elvén éppen az által üttetik a legnagyobb csorba, hogy a minoritás egészen ki van zárva az állam kormányzatából.

Pedig ez — gyakorlatilag véve föl a dolgot — éppen nem jogtalanság vagy a legrosszabb esetben is csak olyan jogtalanság, melyen egyáltalán nem lehet segíteni, valamilyen emberek leszünk s emberi institúciók szerint élünk. Mert ha áll az önkormányzat elve — már pedig az alkotmányos élet alapelve ez — akkor, ha a valóságban s nem csak a papíron akarjuk keresztülvinni, más kivételi módját egyáltalán képzelné sem lehet, mint, hogy a megoszló vélemények összemérkezzenek s így aztán az győzzön, a mely a numericus, vagy intellectualis többséget a maga részén látja. Más lehetősége a gyakorlati életnek nincs, mert ha mindjárt a sok helyütt kisebbségben maradtakat együttesen megszavaztatnók is, az ugyanannyi helyen többségben levők egész összegét még sem győzhették le s így, ha kivétel lenne is, hogy az egész állam egyetlen urnába vesse is szavazatait: ez absurd modalitás is csak úgy egy többséget állítana a kisebbség fölé és a val szemben. Bármiként mesterkedjünk is tehát: a majoritás és minoritás ellentétét még elméletileg sem tudjuk mellőzni, s annálval kevésbé a gyakorlatban, ha ugyan nem az által akarjuk a kisebbséget kielégíteni, hogy csekélyebb száma és súlya dacára is az ő kezébe adjuk a hatalmat a többség fölött.

E kikerülhetlen és látszólagos jogtalanság természetes következménye aztán mindenütt és mindenkor, hogy a kisebbség sokkal türelmetlenebb; mindennemű pressio erőszakos eszközéhez folyamodik s nem csak zsarnoksággal vádolja az uralkodó többséget; nem csak mindent elkövet — a mi jogában is áll, — hogy a minoritásból majoritássá váljék, hanem a terrorismus oly eszközeihez is nyúl, melyek magát a társadalmi rendet, az állam alapföltételét — s így saját magának existenciáját — is veszélyeztetik.

A tiszta lelkű önzetlenséggel, morális érzékkel bíró kisebbség csak a phantasticus liberaliskodás licitációja által igyekszik tulsulyra vergődni, (hogy aztán annál hamarabb megbukjék önmaga is), míg az önző, haszonleső, vagy reactionarius kisebbség előtt ily esetben sem be-

csület, sem személy, sem a közügy nem szent, hanem — rendesen alattomban, rágalmozással, szóval a legmocsosabb eszközökkel igyekszik a többség háta mögé kerülni s így rajtarontva megejteti azt.

Nincs miért még az idegen államok és a világtörténelem messzi fekvő példái után fáradnunk: itt közvetlen közelünkben elég kiáltó adatot hozhatunk föl a minoritás terrorismusának bármely fajtájára.

A gyanúsításból, a szabadelvűség licitációjából, a dehonestálásból, a közvélemény corruptiojából s e mesterségesen fölidézett mumussal való ijesztgetésből untig és bőven kijutott nekünk is, már eddig is, és ha a jelek nem csalnak, jövőben sem fogunk idegen importra szorulni e tekintetben. És elég sajátos! a liberaliskodás szájaival ott látjuk egy sorban azokat is, kik a reactio, az előjogok, az obscurantismus fileit szeretnék a szabadelvűség oroszlyábjára alá rejteni. No meg azoknak torka sem a legszűkebb, kiknek valami feledtetni valójuk van, s kik azt hiszik, hogy annál jobban elfordíthatják saját magukról a közitélet figyelmét, minél hangosabban árulják a szabadelvűség kelendő frázisait.

Nem ok és alkalom nélkül hoztuk föl s mondtuk el ezeket így és most.

E lapok figyelmes olvasói láthatták, vagy legalább a sorok közül kiolvashatták, hogy e város szervezési ügyei körül sajátos egy pártalakulás ment mostanában véghez. Nem nevezhetnők a küzködő pártokat a politikai jobb- és baloldal nevével; arra sem igen tudnánk praegnans adatokat fölhozni, hogy liberalis vagy illiberalis eszmék és elvek körül forogva a vita, hanem, ha jól fogtuk föl a fölszínen mutatkozó mozzanatok értelmét: a választalat a két fél között az emeli, hogy a többségben levők a város ügyeit veszélyeztetve látják, ha bizonyos egyének érvényre s ez által tulsulyra bírnának vergődni, míg a másik rész, melynek hivatalos organuma, mint látszik, a „M. Polgár“, hol a szabadelvűsködés, hol az által igyekszik magát fölszínen tartani, hogy — argumentum ad hominem — a város és polgárság „ösi“ jogainak emlegetésével próbál a gyöngébben látók szemeibe port hinteni.

És addig, míg a küzdelem a zöld asztal mellett, vagy hírlapok hasábjain foly, nincs is, nem is lehet semmi kifogásunk az ellen. A pártok hadd mérkőzenek össze; az argumentumok hadd tuskodjanak egymással: az eredmény csakis a közügy nyeresége lehet, valamilyen férfias nyíltság, a morális bátorság fegyvereivel foly a harc.

A legutóbbi időben azonban sajnos aberratióban látjuk e párt-küzdelmet. Az még hagyján, hogy a „M. P.“ szokott fegyverével: a személyeskedéssel igyekszik terrorisálni az ellenfél embereit. A nyilvános életben sebeket osztunk és sebeket kapunk s a férfias, önzetlen küzdelem ércz-paizsáról mindig lepattogzanak a támadás nyilai — kivált, ha a „M. Polgár“ untig ismert puzdrájából bukácsolnak azok felénk. De azt már nagyon is sajnálatos corruptióként kell jelezni, ha ennek a mi városi minoritásunknak egy-némely tagja a szószátyárság nem a leg-tisztább ösvényeitől sem ijed vissza, ha szél-tiben-hosszában bejárja a várost, ha utcán, piacon roszakarattal gyanúsítja az ellenpártot s így a takaró alatt próbálja végrehajtani azt, mit nyílt és férfias

küzdelemben kivinni nem tud, vagy nem — akar.

A kisebbség terrorismusának ijesztő jele ez s evel szemben a majoritásnak kétszeres kötelessége, hogy — helyét megállja.

BELFÖLD.

Egy telekkönyvező panasza.

Bodos, 1871. sept. 15.

Ha vannak hazánkban közhasznú intézmények, melyek a mostoha körülmények nehézségeivel küzdenek: akkor bizonyára jelen telekkönyvezési életünkben — egy telekkönyvi tisztviselő sem szűkölködik gordiusi akadályokban.

Hogy állításom igazságát bebizonyíthassam, a tks. szerkesztő ur engedelméből — röviden érintem azon álláspontot, melyet egy telekkönyvi tisztviselő a nevezett akadályokkal szemben elfoglal.

Kiszáll egy telekkönyvi hivatalnok bizonyos községbe, az oktatást a népnek fennálló telekkönyvi utasításaink értelmében megtartja, a helyszínelés megkezdésére határnapot tűz ki s arra a külbirtokosokat szabályszerű idézvényekkel meghívja; s miután a szükséges előkészületeket megtette, hozzáfog a helyszíneléshez s ezzel kapcsolatban a tárgyaláshoz, vagy is a birtoknyomozáshoz.

Mindenki tudhatja, hogy székelőföldünkön a birtok-állapot mily kényesen nevelt gyermekek, hogy az mihelyt felébred, mindjárt sir, jajgat és enni kér.

Ugyanazért a helyszínelés két községi választmányilag jelenlétében történik, kik arra vannak hivatva, hogy a bizottmányt fennakadásai utasítsák, vezéreljék, szóval, hogy a bizottmánynak helyszínelési munkálataiban segítségüket nyújtsanak.

Nyujtanának is, de mikor a kataster sok helyen oly rosszul működött, hogy azon a bizottmány a legmegfeszítettebb észjárás és tudakozódás után is csak nagynehezen tud eligazodni; példa rá, Köpecz, Száz-Ajta és több más községek, hol a részletek összefűzésben semmi jó rendet nem követett.

Megnevez ugyan is a földkönyv egy részletet bizonyos néven, de hogy hol létezik az, — sem a választmányi tagok, sem pedig a telektulajdonos nem tudják megmondani, most már igazán a bizottmány sem tudja, hogy a kérdéses birtoknak gazdáját hogy találhassa ki. Végre sok kérdézősködés után ráakad, hogy azt régentén N. N. birta ugyan; de a sok rendetlen csereváltás és könnyelmű birtokkezelésnél fogva már a negyedik birtokos fekvőségével olvadt össze, ki éppen vagy meg nem jelent külbirtokos, vagy új házasság, ki azt, mint donált földet bírja jelenleg.

Megtörténik az is gyakran, hogy két-három birtokos vallja magának a kérdés alatt álló birtokot, mindenik bizonyos kútfőből indulva ki, s ekkor aztán kész a birtok feletti villongás, melynek lecsillapításával kénytelen a bizottmány foglalkozni, — más oldalról ugyan törje fejét, melyiknek adja a legnagyobb igazat, s ha kérdezi a választmányi tagokat, ők is hideg vállonitással felelnek, s ha mondanak is valamit, azzal csak a bizottmányt hozzák zavarba, mely ha eddig nem tanult logikát, most bő alkalma nyílik annak megtanulására, ha munkájában egyöntetűséget akar behozni.

De hagyjuk el a belsőség helyszínelését, menjünk ki a határra. az aggodalmak és borkos gondolkodások tágas mezejére.

Mindjárt a belsőség tárgyalásánál megkérdi a bizottmány az illető birtokost, ha van-e külfekvésége, s ha van: egy cédulát ad neki (melyre a birtokos neve és telekkvi száma van írva) azon szigorú meghagyással, hogy mihelyt valamely dűlőben a helyszínelés kezdetét veszi: azon cédulával vagy maga, vagy egy megbízott képviselője jelenjék meg földé végén; — mindenesetre pedig a helyszínelendő határban lévő minden földet cözvekezze ki, hogy a bizottmány fennakadás nélkül haladhasson.

Igen: de jelenik-e meg valamelyik birtokos földé végénél? Ut-e annak mindkét végére cözveket? Ezek mind olyan kérdések, melyekre csak azon telekkvi tisztviselő felelhetnek, kik a helyszínelés nem egyszer valának kénytelenek eredmény nélkül visszavonulni.

Valóban bosszantó körülmény is az, mi-

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábrótt garmond sor ára 6 ar. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelt Alajosnál (Wollzeile 23. Haasegasse 4. Vogleré (Neuer Markt 11.).
Posten: Lang Leopoldnál (Erzsebet-1. 9 szám emelet.)

dőn a bizottmány jó remény fejében kirendeli a birtokosságot a helyszínelésre s csak azon veszi észre magát, hogy a mezőn választmányán és táblásán kívül senkit sem lát, s bármint igyekezzék velők egy részlet tulajdonosát kipuhatolni azzal: felelnek „Már uram itt mi nem tudjuk,“ már most hát mittevő legyen a bizottmány? Visszatérjen két, vagy több órájárásra eső helyről, melyre úgy is tudja hogy még egyszer ki kell neki mennie? hiszen az nagy idővesztésbe kerül s a napi munkakimutatásnak pedig meg kell lenni. Ezért tehát, s hogy a napot egészen el ne veszítse, kérdést intéz még egyszer választmányához, hogy hol tudnák magukat legjobban tájékozni, s neki kezd egy más dűlő lehelyszíneléséhez, s midőn három részletet felvesz abból, következik a negyedik le-rajzolás, „de már az uram itt nincs, az ott bent van a patak mellett“ s menni kell egy puska lövésnyi távolságra s ott kezdi a következő részletet lehelyszínelni.

A fennebbiek szerint mondani sem kell, mily sok mérget nyel el egy telekkvi tisztviselő, nevezetesen a kaszálok helyszínelésénél, hol sem határ, sem csóva, sem ember nem mondja meg a hely mikénti fekvését, annál kevésbé saját birtokosa nevét, holott a rajza is fogdondot kell fordítania, hogy az a kívánt czélnek megfelelőhessen.

Ott áll — mintegy kérdőjel felállított munkasztala mellett s addig elgondolkozik, számit s tervez, hogy a földkönyv és a készítenő telekkönyvek között összhangzást hozzon létre, míg azt veszi észre, hogy nemcsak szemévilágát veszti el, de sőt fejszédülését is nagyra fokozta az égető napugár.

Ilyenkor aztán megátkozza még azon napot is, melyen telekkönyvezőnek szülte anyja e világra.

Azonban egy belső érzés folytonosan sugja, hogy neki haladni és össze kell gyűjtenie azon részleteket, miket a kataster rendetlenül szétszórta, hogy hazájának egy állandó, alapos kincset szerezhesen . . . s mi ezek fáradságának jutalma? talán azon kevés fizetés, melylyel mindennapi szükségét is alig képes fedezni? Oh nem! hideg megvetés, guny, rágalmozás, melyekkel naponta találkoznak többnyire azon tehetősebb földbirtokosok részéről, kik a helyett, hogy komoly kötelességüknek éreznék földjeiken megjelenni s jó példaadásukkal a népet is ösztönöznék kötelességük teljesítésére — lassanként csepegetik a nép szívébe a telekkvi intézmény létesítése iránti gyűlöletet, midőn pártolni és becsúlni kellene a földbirtok ezen új biztosítékát, s az „enym és tied“ közti különbség tételszabatos módját.

De ne csodálkozzunk, ha a nép elfogult és még nem képes jól felfogni a telekkvi munkálatok ezen üdvös célját, hiszen magok a hivatalt hordozó egyének között is akadunk számos oly telekkvi világban botorkázó vakokra, kik fájdalom! . . . nem hogy hatalmuk és tekintélyük teljes erejével hatnának a telekkvi munkálatok gyors és alapos keresztülvitelére, sőt gunytagyul tűzik ki annak tanulatlan mesterességét.

Ily körülmények között aztán miféle reménye lehet egy telekkvi tisztviselőnek?

Bizonyára várunk kell egy szebb jövő után, mely, hogy nem fog soká késni: rerajlik!

A m b r u s J ó z s e f.

Szászrégen. sept. 19.

Közi gazgatási ügyeink átmeneti korszakában királybiztos ó nagyméltósága fogadtatása óta kis városunk politikai életében esemény ennek polgárságát pártkülönbség nélkül még meg nem örvendezteté annyira, mint városi főispánunk Thury Gergely ur e napokra történt bevonulása, s eskütelésének ünnepélye. — Átmeneti korszakunkban egy történelmi esemény, mely e város polgárságának politikai érettségét eredményezé, ellenbizonyítékul annak, melylyel egyelőre a polgárság könnyelműen sértetett. — Főispánunk 17-én este érkezett meg a marosvásárhelyi küldöttség kíséretében, a város határszélén innen elébe ment küldöttség által fogadtatva s másnap főispáni esküjét letéve, számos éljenzések után a rendezett díszbeled alatt nem hiányzottak mind ő méltósága, mind pedig a képviselőtestület s városi polgárság részéről tartott lelkes pohárköszöntések. A banquet ünnepélyes befeczegetés után főispánunk díszes kísérettel a petelei határszélig érve, városunk territoriumától búcsút vett. — Öröm volt látni a meglegedés arczifejezésé-

vel visszajöttök, dacára az előzetes híreknek, miket az általok váratlan, de részünkről meg-hitt kimenetel lealázott.

S mind ezt főispánunk megnyerő mo-dora idézte elő.

Többet nem kívánunk, csak hasonló bi-zalom vezérelje lépéseit.

F — 1.

Országgyűlés.

Pest, sept. 20.

Elnök: S o m s s i c h Pál, jegyzők: Széll, Mihályi.

Az elnök bemutatja az időközben beérke-zett hatósági megkeresvények, ugyisintén Or-bán Balázs megbízó levelét, s jelenti gr. Szir-may Ferencz halálát. Új választás rendeltetik.

Több képviselő kérvényeket nyújt be; a bejelentett irományok az illető bizottsághoz uta-síttatnak.

Szlávy miniszter egy módosítványt nyújt be az ipartörvényt illetőleg, mit a köz-ségrendezési törvény tett szükségessé.

Gyórfy Gyula ezzel egyidejűleg ki-vánja azon indítványt tárgyalni, hogy a tör-vény egy 15 tagu bizottsághoz utasítsák. A miniszternek nincs ellenvetése, ha elfogadjatik is. A módosítvány kinyomatik.

Irányi Dániel interpellációt intéz a horvát miniszterhez, s azon alkalomból, hogy a horvát országgyűlés újból elnapoltatott, s így a közös országgyűlésre megjelenő horvát követek nem az új választásnak felelnek meg, de mivel az elnapolás a magyar nemzetre irányuló el-lenszenvet is keltheti, kéri a minisztert:

hiteles-e az elnapolásról szóló hírlapi ki-jelentés, — volt-e része a miniszternek ez el-napolásról szóló tanácsadásban, — s ha igen, mi indokok vezették arra?

Benedek Gyula az 1848: 7. t. cz. és 1865: 8. t. cz. rendelvényeihez képest az er-délyi unió fogantatását, az egységes kormány-zat behozatalát szükségesnek látván, s a királyi biztos általi kormányoztatást úgy takarékosági, mint politikai tekintetből üdvösnek nem tartván, de a jövő évi budget előterjesztésből arról győ-ződve meg, hogy a kir. biztossági intézmény továbbra is fentartatni szándékozik: kéri a belügyminisztert: hajlandó-e Erdély egyesítését keresztülvinni, s ott ugyanazon kormányzati rendszerrel igazgatni a közigyekeket, melyekkel Magyarország kormányoztatik?

Heifly Ignác szintén a belügyminisztert interpellálja, kérdve ezen alkalomból, hogy a júliusban elfogott munkások közül 38 még most is fogva tartatik: mily mérvben nyilat-kozott nálunk a munkás-mozgalom, — van-e tudomása a miniszternek, hogy e 38 munkás elfogott, mily bíróság mentette felel az egy részét, s mi okból és ki által tartatik fogva még 28, és mit szándékoznak vele tenni.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Farkas Sándor és Esztei.

Erdély történelmében alig találkozzunk az 1834-dikihez hasonló heves országgyűléssel, hol kormány és nemzet oly éles ellenkezésbe került volna, mint ekkor. A kormány szaka-datlan törvényértései a harminczas évek kez-detén fergeteget kavartak fel a hazában önfje fölé; kis hazánk rohamos izgatottságba jött, a nemzet fenhangon kezdte követelni jogait, mire az uralkodó, a hatalmasok szokásaszerint szigorú-sággal felelt. Wlasich leküldött királyi biztos erélye nem elégítette ki az udvart, a 34-iki ország-gyűlésre Esztei Ferdinánd herceget küldte le; e kimért magaviseletű katona kommandó-szó szerint akarta a hont ránczbaszedni. Ő, kinek fogalma sem volt a hon alkotmányáról, minden lépten-nyo-mon hevesen összetűzött a jogaiért makacsul harczoló hon és annak lánglelkű fiaival. A feszült viszony illusztrálására közöljük Farkas Sándornak önrta emlékiratát.*) szükséges-tlen hozzá commentár, maga magyarázza meg ma-gát; im itt következik.

Emléki-írás.

A k.-fehérvári tekintetes városi közön-ség kirendelvény t. t. Zejk József, Szaboszlai György, Jablonczay Elek urakat, és engemet alább irt Farkas Sándort, mint esküdt polgá-rokat országgyűlési meghatalmazott biztos Esz-tei Ferdinánd k. főhercegnél tisztelkedni, és ő fensége bővkezűségét, miszerint az égés ál-tal irgalmatlanul megkárosított fehérvári lakó-sok segedelmeztesére 200 r. fkat adni mál-

*) Lásd az Erd. muzeum kézirattárában.

Az interpellációk kiadatnak az illető mi-nisztereknek.

Ordódy Pál az állandó igazoló bizott-ság részéről Bittó István 30 nap fentartása mellett igazoltatását jelenti.

Felvétetvén a napirend: Széll Kálmán a pénzügyi bizottság részéről tesz jelentést, mely szerint a 30 millió felvételéről szóló javaslat elfogadásra ajánlatik. A javaslat az osztályok-hoz utasittatik. Fittler Dezső, mint a 8-ik bi-ráló bizottságba megválasztott új tag feleskü-szik, végül a 6-bíráli bizottság 3 új tagjáról szedetnek be a szavazatok; az eredmény a leg-közlebbi ülésen hirdettetik ki.

Ülés vége fél kettőkor.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, september 22

(s) A montcénisi vasut és alagut megnyitása legérdekesebb esemény — az iparélet terén, mert politikai alig volt most; minden szünettel. De politikai jelentőséggel is bír az alagut megnyitása Francia- és Olaszországra nézt már csak azért is, mit a megnyitás al-kalmával Turinban f. hó 19-én tartott ban-quetten Franciaország képviselője, Remusat fé-lig-meddig hivatalosan mondott a két nép kö-zötti viszonyról. Beszédje kezdetén a francia nemzet baráti érzelmeinek adván kifejezést, „mindnyájan — folytatja — a latin fajhoz tar-tozunk, mely egymáshoz fűz. A jelen pillanat a legalkalmasabb arra, hogy megemlékezzünk az összetartozandóság kötelekéről. Üdvözlő Olasz-országot s a királyt; a Mont-Cénis átfuratását Turin városára néz a béke és szerencse ut-jának nevezi s avar poharát Franciaország nevében a nemzetek függetlenségére és sza-badságára ürité.

A francia követ e toasztját Visconti-Ver-nosta viszonzta a francia köztársaságra, mi-niszterekre, a francia nemzettel való jóbarát-ságra üritvén poharát.

Az orosz sajtó még mind nem fáradt ki a salzburgi találkozásokról céljának s er-dményének találgatásában. A „Moskovskija Vjedo-mosti“ szerint Sz. Pétervárott már el kezdtek volt nagyon komolyan tekinteni a gasteini ta-lálkozásra. Nem csekély behatással volt a pé-tervári politikai körök hangulatára ez irányban a Franciaországban napról-napra növekvő né-met-ellenes mozgalom. Németország biztosítása Franciaország ellenében: az a gasteini talál-kozás valódi célja; s minthogy Franciaország Oroszország nélkül nem bosszulhatja meg ma-gát a szövetség Oroszország ellen is irányul. Minthogy azonban német háború a francziák ellen nem áll Ausztria érdekében, az erre nézt köteendő szövetség Ausztriára nézt nemcsak nem hasznos, de sőt egyenesen káros. Igen, de ezt jól tudja Bismarck, s épen azért Ausztriát bizonyosan csalétkekkel szedte rá, a keleti kér-dés megoldásából ígervén neki egy kis rebahcot.

toztatott, hálisan megköszönni; miután én és Jablonczay Elek ur Kolozsvárra értünk, kts. Szaboszlai György ur, december 9-én generá-lis Defour urhoz ment audientiát eszközölni, s azt, csupán önnévét feliratván, a következő napra reg. 11 órára meg is nyerte a generális urtól kapott oly utasítással, hogy a követség a kiszabott 11 órákor pontosan jelenne meg, mert ő fenségének a várakozás rosszul esik.

Mindnégyen tehát december 10-én a kiszabott 11 órákor audientiára felmenni el nem mulattuk. A legkülső szobában csak egy káplárt és egy ország postáját találtunk; bel-jebb az ugynevezett antichambreben pedig egy jágert a hercegehez menő szoba ajtajánál fűlel-ve állva Ennek azon kérdésére, hogy kik legyünk? egyikünk felelte, hogy a k. fehérvári követség ő fenségénél tisztelkedendő. Mire mi várakozásra utasítva, ő el ment. a mint mondtotta, ő ex-jánál — kétségkívül ér-tette Generalis Defour urat — jelentést tenni. A jáger két percz alatt visszajött ezen hírrel: „Gleich meine Herren.“ Jó fél órát tartott ez a „gleich“, melynek eltölte után egyszerre az antichambrebe termett generalis Defour ur, b. Brukkenthal József, tart.-béli főbiztos, és Somlyai udvari tanácsos uraktól kísértetve. A generalis ur hadi és több mint komoly minák-kal teljes ábrázattal közünkbe állva, és minden-kinek nevét tudakolva, ezt mondá: — t. t. Zejk és Szaboszlai urakra mutatva — „Elő-ször Önök és külön mennek bé és önököt“ — reám és t. Jablonczay Elek urra mutatva, és oly ellenséges ábrázattal, mintha Ulmnál az ellenség előtt állana — „a királyi fenség nem fogja mint követeket fogadni; különben később követni fognak, várjanak,“ egyszersmind a kül-ső ajtóra tekintvén, mintha azt vizsgálná, vaj-jon bé van-e téve? s ekkor épen közünkbe áll-va, egy sebes katonai manőverrel t. t. Zejk

Igen, de Ausztria sem olyan bárgyu, hogy a keleti kérdés hálójával megfogassa magát, mit a nélkül, hogy Oroszország érdekeit s hatalmi állását meg az általa déli rokontörzseire gya-korolt varázst érzékenyen meg ne sértse, nem lehet. Mindazonáltal kétségtelen, hogy Orosz-országot is szeretné Bismarck bevonni ebbe az n. n. békeigába; minthogy azonban egy rész-ben — bármint csekélyben is — a keleti kér-dés is tárgyat s illetőleg célját képezi a szövetségnek: bármily kis mérvben is kedvez az Ausztria keleti érdekeinek, mégis teljesen le-hetetlen volt Oroszország hozzájárulása a szövetséghez.

Lajthántuli dolgok.

A cseh lapok nagy meglepéssel ve-szik a cseh országgyűléshez intézett királyi le-iratot. Már maga e mód, — mond a Pokrok, melyen a leirat a cseh királyság országgyű-léséhez intéztetik, igazságot szolgáltat az ország kü-lönállóságának. Azelőtt az összes cislajthániai képviselők egyenlő királyi leiratok intéz-tettek: Potocki alatt ugyan történt e részben kivétel, de az egész concessió csakis ebben és a koronázás pusztá formalitásában akart állani. Ezuttal a kir. leirat nyíltan elismeri a cseh korona jogait s ezen elismerést koronázási es-küvel akarja megerősíteni. A k. leirat azon passusára nézve, mely Csehország viszonyainak az összbírodalom irányában rendezéséről szól, kijelenti a Pokrok, hogy a cseh országgyűlés az adandó válaszfeliratban bizonyára nem fogja elfeledni annak megemléztét ezuttal is, hogy a fejedelem és cseh királyság közt köten-dő egyezmény sem a magyar egyezmény, sem a többi országok jogainak, igényeinek és jogos különsegeinek rovására nem szándékoztatik, mert csak az egyes különleges historio-politi-kai egyediségek egymás közti kölcsönös becsü-lése teheti a belbékét állandóvá.

A „Národní Listy“ hasonló megle-péssel üdvözlí a k. leiratot s annak suly-pontját azon passusban találja, mely a cseh korona államjogait elismeri. A k. leirat ép ennél fogva világtörténeti fontosságu, mert általa egy új politikai tényező, az önkormányzatra jogosult cseh korona hozatik be a világesemé-nyek hajtó gépezetébe. Óhajtnak, ugymond, hogy a k. leiratban érintett alattvalói hűség fejében, melylyel a cseh királyság lakossága az uralkodó ház irányában mindig viseltetett, s mit a k. leirat nyíltan elismer, ugyanazon őszinteséggel nyujthassuk át ő felségének or-szágunk régi dicső koronáját.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, sept. 22. 10 ó. — p. d. e.

Érkezett: sept. 22. 12 ó. 10 p. d. e.

A bécsi reichsarth mai ülésében igen határozott hangon tartott és erélyes ovást tett a kormánypolitika

és Szaboszlai urakat elválasztotta és mintegy toltta elé kiterjesztett karokkal az audienciás terem ajtaja felé. Ezen cselekedet által meg-lepve, mintha valamit sejdítenének, ismét össze-állottunk mindnégyen tanácskozni az iránt, hogy megszakitva bemenjünk-e tisztelkedni, de az azt észrevező generalis Defour ur csak alig mondhatta — Zejk felé fordulva — „reméllem uraim, hogy a királyi fenségnek tartózkodó tiszteléből nem fognak szemei elől távozni“ s azonnal az ajtó szárnyai kétfelé nyíltak: a k. főherceg épen a nyílásnál állott, s így t. t. Zejk és Szaboszlai urak mintegy kényszerítve voltak bémenni. Ezeket a herceg szeliden fogadta s nyilván kimondotta, hogy a fennebbi ajándék megköszönése jól esett. T. t. Zejk és Szaboszlai uak mintegy két percz után kijöttek, s a még mind furiában levő generalis engemet küldött bé ezen szökkal: „most menjen bé ön.“ Zejk mellettem elmenve röviden megmondotta, hogy ő ugy nyilatkozott, miszerint a város mind a négy követe egy formán küldettek tisztelkedni s a 200 fkat megköszönni, ebből megértettem, hogy a beszé-det ezen tárgyon kell kezdeni, s így bémén-tem, azon gondolatlól lelkesítve, hogy magyar és alsó-fehérvármegyei vagyok, s ámbár előre ugy látszott, hogy vagy minden a terrorismus sistémájából foly ki, vagy mindenké valamely szomorú scénának előmozgásai, bátorságom mégis egy másodperczig sem ingadozott, s oly el-szánva voltam, hogy kész lettem volna a her-ceg szobájából a vesztőpadra is kilépni. A herceg három lépést tett elé s hátra, nem tudom azért-e, hogy indulatját csendesítse, vagy talán azért, hogy nevelje, s azonnal előm-be állott alig egy lábnyom távolságra. Én kül-dőim utasítása szellemében — ezt mondtam: „Királyi fenség! Én s ama három ur, a kik künn vannak, Károly-Fehérvár szabad királyi

ellen; ennek következtében berekesz-tetése van kilátásban.

Bécsből hivatalosan dementirozzák tegnapi hírünket, mintha a Deákpart a németeknek bizonyos segélyt helye-zett volna kilátásba.

A németek felszólíták Andrássyt és több képviselőt, de kik a magyarok fellépését még korainak mondják.

Az olasz-francia viszonyok foly-ton javulnak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, september 20.

Az új, okt.—decemberi negyedév köze-ledtével tisztelettel kérjük azon t. előfizető-inket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, hogy azt a szétküldözésbeni fennakadás kike-rülése végett, mielőbb megújítani szivesked-jenek.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 frt, egy óra 1 frt.

A „KELET“ kiadói hivatala.

— Szlávy József földmivelés, ipar- és kereskedelmi minster ur a rendelkezésre álló alaphól a m.-vásárhelyi gazdasági tárlat költ-ségeinek fedezésére nyolczszáz forintot adomá-nyozott. Azonkívül öt arany, tíz ezüst és tízen-öt bronz érmet bocsátott az erdélyi gazd. egy-let rendelkezése alá, hogy azokat belátása sze-rint államdíjjal ossza ki. A minster ur ezen nagylelkű bőkezűsége fényesen bizonyítja, hogy magas hivatásának megfelelően törekedik és Er-délynek gazdasági érdekeit ez új alkalommal is hathatósan támogatja.

— A f.-ausztriai és a galicziai gazd. egyletek ügyeink iránti érdekltségüknek szép tanujelét adták azáltal, hogy Gamauf Vilmost, az erdélyi gazd. egylet titkárát a m.-vásárhelyi vándorgyűlésre képviselőjükül kérték fel.

— Mészöly Sándor szép tehetségű fiatal festész hazánkba a bécsi akadémia leg nagyobb jutalmát (300 ft) nyerte el.

— Gr. Szirmai Ferencz, képviselő, a Deák-part egyik legerélyteljesebb tagja meg-halt. A korai halál Galicziában lepte meg sept. 2-án.

— Szabó Ferencz f. hó 23-án a sétatéri tavon a nögyelet javára tüzijátékot rendez 6 képletben.

— Az 6. conservatív lap, melynek szerkesztőjeül annak idején Kecskeméthy Aurél, főprotectorul pedig Sennyei báró említtetett, mint hírlík, october elsejével csakugyan meg-indul. Kecskeméthy Aurél e célra a Kákay-féle Heti krónikát alakítja át napi lappá. Ő is sok mindenféle változásokon megy keresztül.

— Nagy Elek ministeri tanácsos ur jobb kezét és lábát a napokban szélhűdés érte. A mint azonban a legbiztosabb forrásból érte-

város követei vagyunk, megbizva, hogy alatt-valói hódolatunkat és benső hálánkat királyi fön-séged lábái elé helyezzük. Fönseged magá-val született nagylelkűségétől indítva kegyes-kedett Károlyváros borzasztó tüztől szerencsét-lenné lett lakóseit megajándékozni, s ezzel biznyságot tenni arról, hogy nagy szülöttek tulajdona szép tetteket vinni véghez és sietni a szenvedő emberiség segítségére. Fogadja tehát királyi fönseged városunk s ama szerencsétlenek háláját, kik áthatva a hála érzésétől, nem szűnnek meg királyi fönseged hosszú életéért istenhez könyörögni. Bátorokodom városunkat jövőre is fönseged magas pártfogásába alázato-san ajánlani. Károlyváros egyike Erdély leg-jobb érzelmű várossainak, s büszke szép nevé-re, melyet hatalmas ura VI. Károly ő fön-ségétől nyert, legnagyobb boldogságát a tánto-rithatlan hűség és ragaszkodásban a legjobb fejedelemhez, az alkotmányhoz s a közjó-lét előmozdításában keresi.

A k. herceg.*.) „Ha e szép nyilat-kozatokat és érzelmeket hallom, hajlandó vagyok hinai, hogy ön a jobbulás útján van, azonban e szavak önnek csak ajkán, de szívében nin-esenek. Szokott nyíltságommal mondom, hogy önt, mint Károlyváros követét, nem kívántam magam elé bocsátatni. Önnek — mindegyre emelkedő hangon — semmije sincs Eejérvártt és így odavaló polgár sem lehet. Igen jól tudom, hogy ön feltöltötte magát, és — mindig nagyobb hangon — az ön forradalmi esz-mével van Fehérvártt, hogy ott is, mint Alsó-Fehérvármegyében lázasztó érzelmeit elhintse.

Vége köv.)

*) A németül folytatott párbeszédet közlő fordítá magyarra.

sülünk a ministeri tanácsos ur ma már jobban van, s az orvosok egyhangu nyilatkozata szerint egészsége tökéletes helyreállításához teljes remény van.

— **Az infallibilitás gyümölcsei.** A székesfehérvári püspöknek Jekelfalussy urnak kapufölötti ablakait pár nap előtt éjjel bevették. A „Magyar Állam” ugyan e tényt a póttanfolyamra összegyűlt, különösen protestáns tanítókknak tulajdonítja. Kéji dolog az, hogy Lonkay ur lapjának köve kell hinni.

— **A Hargitán,** Rikán, Mitácson a mult hét kezdetén sok hó hullott.

— **A szerb patriarchátus** adminisztratorát, hir szerint, „ad audiendum verbum regium” idézik, mivel az egyházi s nemzeti javak kezelését törvénytelen közegre bízta.

(f. s.) **A hivatalos lap** alig hozá meg az első folyamodású törvényszékek elnökei kinevezését, s azok közt a kolozsvári kerülethez a Biró Pálét, Kolozsmegye törvényszéke tisztviselői siettek azonnal derék főbírájuk előtt szerencsekívánataikat kifejezni, testüleg indulván el a megye házába, a már elnökké kinevezett Biró Pálnak magán-szállására, ott főügyész Sebestyén Mihály egy igen csinos beszédben adott kifejezést azon közörműnek, hogy midőn mindenki az elválás fájdalmas gondolatával tépelődött, ő felségének bizalma ugyanazon egyénre esett, ki, mint Kolozsmegye törvényszékének az időszerű főbírája, eddig is hazafias buzgalma, szigorú igazságossága és fedhetlen jelleme által vívta ki mindenkinek nemcsak tisztelőt, de meleg ragaszkodását is. Ezen igazán őszintén megjelzett beszédre meghatottan válaszolt Biró Pál is. Köszönte a megemlékezést, de a kitüntetés, melyben ő felsége részesít, nemcsak saját érdeműl tudja fel, abból az „oroszlán rész”, mint magát kifejezé — a bírósági tagoké, kik nagy felelősséggel járó hivatásának küzdelmeit buzgalmukkal és ügyességgel nemcsak könnyűvé, de valósággal kedvessé is tették. Óhaját fejezte ki: vajha jövőre is ugyan ezen kipróbált és ősmert örökkel szentelhetné szolgálati éveit a közügynek! Ennyiből állott az egész tisztelgés. Nem hajlongó bürokraták, hanem őszintes, alkotmányos érzelmű tisztviselőknek őszinte szívből jövő tisztelgése volt az, érdemekkel bír, szintén szigorúan alkotmányos főnökük előtt.

— **A „Pesti Napló”** szemlét tart az igazságügyér kinevezési fölött s általában véve meg van elégedve azokkal. Fejtegeti azon elveket, melyek irányadók valának a miniszter előtt elhatározásában. Egy pár személyre is tesz megjegyzéseket s a többet közti Gyarmathy Sámuelről, az új államügyészről, így nyilatkozik: Gyarmathy Samu egykor kiváló tanár volt, majd az erdélyi kir. táblánál foglalt el kitünőbb állást, s mint alkalmunk volt tapasztalni, az erdélyi képviselő-körökben kineveztetését oly érzülettel fogadják, mely a mellett tanusodik, hogy a miniszter e választása pártatlan és szerencsés volt.

Egy kaczer leány története.

Washington Irving elbeszélése.

(Folytatás.)

Mikor a szegény lány a kápolnából kijött: szelid vidorság fénylett tekintetében —, az emberek azt mondták, hogy most már haza megy s valószínűleg napokig, sőt hetekig nyugodt és jó kedvű leendő; mert hihető, hogy ezuttal a remény nyert fölényt kedélybetegsége fölött; mikor pedig kedélyének sötét oldala kerekedik felül — mint barátai mondani szokták — arról lehet megismerni, hogy orsóját és csipkekötését elhanyagolja, szomorú dalokat dalol, s magában sirdogál.

A nélkül távozott a kápolnából, hogy a körülte zajongó ünnepélyt csak észre is vette volna, de akkor mosolygott s egyiket-másikat megszólítá, a mint mellettük elhaladt. Szememmel kísértem őt, a mint a Honfleurbe vezető tekervényes ösvényen, atyja karjára támaszkodva alászállt. „Az ég, gondolám, mindig megadta enyhítő balzsamát az elborult szellemnek, a sebhedt szívnek s talán ezt a törtvirágot is fölszíti valaha, hogy ismét a falu büszkesége és öröme lehessen. Még talán a család is, melyben a szegény lány tévelyeg, csak olyan köd, melylyel a jóságos gondviselés befátyolozza gondolatainkat, na igen nagy kin zudult fejünkre. A fátyol, mely kedélye láthatárát befödé, egykor talán elszáll, lassanként, ha egyszer képes lesz e lány keményen és nyugodtan szemé közé nézni a fájdalomnak, mely könnyűretességből most el van fedve előtte.”

Midőn körülbelül egy évvel ezután, Párisból visszatértem, elhagytam a roueni országot, hogy az alsó normandiai tájak közül egy néhány kiváló szépet ismét meglátogassak. A kedves Pays d' Augeba érve egy szép délután

— **Gergely Lajos,** radnothfaji ref. lelkes, kinek neve a magyar nyelv tanírodalmában már is elismert helyet vívott ki magának, igen rég érzett hiányon segített, midőn „Magyar helyesírás” tanodai és magánhasználatra” című könyvet irt. A csinosan kiállított füzet (80 kr.) Stein János kiadásában jelent meg s vajha minden tanítézetünk fölvénné tankönyvei sorába, miután eddigelé majdnem egészen parlagon volt a magyar helyesírás tanítása iskoláinkban hagyva. Sőt mindeki, a ki a művelt névre igényt tart ösztönöztette érezheti magát, hogy a helyesírásban készséget szerezzen magának s e tiszta, könnyen érthető nyelven irt munka a legjobb alkalmat nyújtja e cél elérésére. A könyv — melynek előszavából nem rég mutatóványt is közlénk tárczáinkban — négy szakaszból és függelékéből áll. A szakaszok ezek: Helyesírás a művelt nyelvszókás szerint; Helyesírás a szók elemei szerint; Helyesírás az egyezményes írásmód szerint és Helyesírás a mondatokat és mondattagokat az írásban megkülönböztető jeleknek. A Függelék pedig kivonatot ad a mondattanból, az írásjelek szakaszában előforduló mondatnani műszók magyarázatául. — Ismételve ajánljuk ez életrevaló munkát művelt olvasóink figyelmébe.

— **Steinacker Irma** már említett hangversenye f. hó 25-én esti 7 órakor lesz a redout teremben. Érdekes műsorozata a következő: 1. Sonata Beethoventől, zongorán előadják a hangversenyzőnő és Ruzitska Béláné, Rácz Zsófia assz. 2. Tannhäuser-induló Lisztől, előadja a hangversenyzőnő, 3. Hegedű concert Beriot-tól, előadja Rácz Zs. Ruzitska Béláné assz. 4. Románca a „Kunok”-ból Csáky Gy.-től, éneklő Scholaster ur. 5. Szavaltat E. Kovács Gyulától. 6. Siebel dala „Faust”-ból, Gounod-tól, éneklő Schaffer Róza k. a. 7. Románca Rubinstein-től és Magyar rhapsodia Lisztől, előadja a hangversenyzőnő. Jegyek előre válthatók Stein János és Demjén László könyvkereskedésében.

— **Koller,** a jeles fényképész, mint halljuk Marosvásárhelyre is átrándul a székel népviselők tanulmányozása által is kiakaráván egészíteni ethnographiai gazdag gyűjteményét,

— **Az erdélyi kölcsönös biztosító társulat** tegnapi hirdett s általán k már említett rendkívüli közgyűlése hamar véget ért. A város-ház nagytermében több kíváncsi hallgató, mint részvényes jelenlétében, gr. Eszterházy Kálmán nyitotta meg néhány szóval a gyűlést. Halmágyi Sándor hivatkozván a megjelent tagok esekély számára s azon felelősségre, melylyel a mostani gyűlés határozatai a jelenlevőkre nehezednek: indítványozza, hogy a közgyűlés napolja el magát, egy kitűzendő napig, határozott hangon tartott körlevélben figyelmeztetvén a tagokat az elmaradásukból származható joghátrányra. A választmány több tagja nyígyan a kiirt napirend letárgyalását szorgalmazá: a tagok azonban ez idő alatt sem szaporodván, végül a

közeledtem Honfleurhez, azon szándékkal, hogy már reggel átkelek Hawrebe s onnan Angliába hajóközom. Jobban nem tölthetvén el a délutánt, ottholyongtam föl a dombnak, hogy élvezem a szép kilátást kegyelmes asszonyunk kápolnájától, s itt eszembe jutott, hogy a szegény Delarbre Anka sorsa fölől tudakozódjam. A lelkes, ki történetét elbeszélte vala nekem, ép az estimát mondta; az isteni tisztelet végeztével megszólítottam s töle tudám meg a következőket.

Azon időtől fogva, hogy a kápolnában láttam Ankát, megzavarodottsága egyszerre csak rosabrá fordult s egészsége észrevehetőleg kezdett hanyatlani. Tiszta vidor időközei rövidébekek s ritkábbak lettek és gondolatai sem valának többé ilyenkor annyira összefüggők. Buskomolyságában bódult, szóval, magábonultatá lón; teste összeesett, arcza sáppadtá vált, a remény elköltözött vonásaiból s már attól kezdtek tartani, hogy soha meg nem gyógyul. Az öröm minden hangja gyűlölttő lón előtte s nem volt soha elégedettebb, mint ha Jenő anyja közelébe lehetett. A jó asszony néma, aggódó gondaldörkődött felette, s csak hogy egészen el nem feledte saját buját, miközben a lányét igyekezett enyhíteni. Ulykor könybe lábbadtak szemei, midőn Anka halvány arczára nézett, de sietve törülte le könyeit, mihielyt Anka észrevette azokat s kérve kérte, hogy ne évdődjék, mert Jenő már nem soká visszatér; ilyenkor egyszerre vidor lett ismét, s egy-egy jókedvű dalt énekelt. De ilyenkor is csakhamar eszébe ötlött egy fájó gondolat — könyekbe tört ki, nyakába borult szegény anyjának s könyörgött neki, hogy ne átkozza el, a miért meggyilkolta fiát.

(Folyt. köv.)

választmány bizatott meg a teendői iránti intézkedéssel egy jövőre összehívandó közgyűlésig, mire a gyűlés szétszósztott. Mult alkalommal tett ígéretünk beváltását tehát mi is fölfüggesztjük addig.

— **Albert Lajos ur,** Ó-Szilvásról egy pénz földási lapot küldött be szerkesztőségünkhez, melynek tanúsága szerint A. L. ur még július 24-kén 6 frt. 40 krt tett postára Nagy Enyeden, Lauffer könyvkereskedésébe cizmezve. Beküldő ur az így megrendelt könyvekre várt aug. 6-ikáig, de hasztalan; ekkor szintén a földási lapról láthatólag reclamált; majd privát levelet intézett a nevezett könyvkereskedéshez, de pénzéről, könyvekről mindez ideig semmit sem tud s így lapunk utján kíván fölszólalni vagy a postahivatal ellen (mely valószínűleg nem hibás, mivel A. L. a kérdéses pénzzel egyidejűleg még két pénzküldeményt indított utnak, azok megérkeztek rendeltetésük helyére), vagy a nevezett könyvkereskedés ellen.

— **Kincskereső papok.** A szentferenczi rendi atyák Sipos Nárcisz görögfalvi lelkész haláláról értesülvén, azonnal kiszállottak említett községbe s a megboldogultnak minden ingó vagyonát összeszedték, s az ingatallal együtt eladták. Kézpénzt nem találtak s ez annyival inkább föltűnt előttük, mert Sipos köztudomáslag takarékos ember volt. Mit tettek tehát a tudós confraterek, neki állottak a lelkészilak falainak rontásához, meggyőződést szerzendők, ha vajjon nem rakta-e kincsét a ház falának kövei közé. Nem találtak semmit, sőt a mostan oda kirendelt lelkész Dávid Antal, mint állítják, az elpusztulásnak van kitéve, miután semminemű fundus instructus ott hagyásáról az önzetlen tisztogató urak nem gondoskodtak.

— **Háromszéken** a baloldaliak elaludtak. Egy választópolgár így kezdi a riadót: Ébredj nagy álmaidból. Az előjelekből minden oda mutat, hogy Háromszéken a baloldal hajója ezekkel a ronesolt vitorlákkal kérérlhetlenül meg fog semmisülni.

— **Egy fontos politikai** röpirat jelent meg Pesten következő czim alatt: A balközép programja az 1872-iki képviselőválasztásokkal szemben. — Egy balközépi képviselőtől. — A röpirat figyelmet érdemel azért mert ebben először történik, hogy balközépi képviselő felhívja saját pártját, hogy a közjogi vitát egyelőre félretevé, a reformok és a szabadelvű haladás érdekeire vessen fösulyt. — A képviselő ez alapon ajánlja az edaigi baloldali program megváltoztatását, s e nyilatkozatát, mint az idők igen érdekes és tanulságos jelét örömmel vesszük. —

— **Kolozsvár** városában a telekkönyv, mely a tulajdonjogot, valamint annak netalan idegenek dologi jogai által való korlátozottságát, ingatlan vagyona nézve, egyedül képes biztosan kimutatni, elkészült; mindazonáltal azt tapasztaljuk, hogy pénzintézeteink kölcsöneiket telekkönyvezett birtokokra ritkán terjesztik ki, holott a telekkönyvi intézmény létrehozatalának főcélja a hitel megalapítása s ez intézmény a pangó ipar és forgalom élénkítésére szolgáló hitel hiányának hathatós gyógyszerül tekintetik.

— **Felső-Szénutezében** az ugynevezett Schweiczban a himlő, mint halljuk járványosan ütött ki, s némely házban ketten hárman fekszenek e betegségben, a nélkül, hogy a rendőrség erről valamit tudna, s szakértő orvost rendelne ki egészségügyi rendszabályok alkalmazása végett.

— **Hymen** fölirat alatt közlött multkori újdonságunk félremagyarázásokra adván alkalmat, kijelentjük miszerint a Mátrai név melől a Betegh Béla név tolhibából maradt ki.

— **Hibaigazítás.** Tegnapi számunkban több sajtóhiba maradt. Egyet értelemzavaró voltáért ki is javitunk. A (Beküldetett) című napi hirben P. M. ur természetesen nem oktatja Jonással, hanem ontatja a czikkeket. (Vagy talán a szedő évdődött Jonással, hogy oktatónak nevezi?) A „M. P.”-ról pedig nem azt mondja a beküldő, hogy „hallotta” volna jó tanácsait, hanem arra kéri, hogy hallassa azokat. (Valami tréfás szedő munkája lehet az egész confusio. Szerk.)

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi nemzetközi kiállítás.

(Folytatás.)

Igy például a földművelésre szánt térségek kimutatása, a földterményeknek évi mennyisége, azoknak ára, a földérték, kamatláb, a vasutak, a lakosság száma stb. miként mind-ezek a későbbi kiállítások illető időszakában mutatkoztak, (Páris 1855. London 1862. Páris 1867.) egymással párhuzamba helyezendők lesznek, hogy ily módon az egyes államok termelő ereje, a nekik szánt kiállítási helyiségekben, táblás kimutatás szerint előtűntetessék. Másrésről az egyes kiállítási tárgyakat illető adatok, u. m. a kiállító neve, a tárgy megjelölése, az ár (ennek kihirdetése azonban a kiállító tetszésére bízatik) stb. az illető egyes tárgyaknál lesznek kijelölendők. Hasonlóképp fognak egyéb adatok is, melyeknek közhírré tétele a

kiállító nézve kívánatos és a közönségre nézve tanulságos (a telep története, nagysága, időnkénti nagyobbodása, az évenkénti termelés nagysága és atalan a tárgyjegyzékekben foglalt adatok stb.) írás vagy nyomtatás által sokszorosítva és a kiállított tárgyakhoz mellékelve, a kiállítás látogatóinak bemutatnatni.

IX. Hogy a kiállítás tartósan gyümölcsözővé tétessék, kísérletek fognak tétetni oly új, vagy kevésbé ismert eljárás módokkal, vagy oly kiállítási tárgyakkal, melyek értéke csak ez uton állapítható meg; például kísérletek a pinczegazdászati terén (a bor melegítése, a hydro-extractor alkalmazása, stb.) mindennemű dolgozó gépekkel, a villanyos fény alkalmazásával, a léghajózással, robbantásokkal, gőzekkel, drótkötél-pályákkal, mozdonyokkal, gőzfesskendőkkel, stb.

Hasonló irányban fognak a kiállítási termekben előadások tartatni és idejekorán nemzetközi pályázati kérdések hirdettetni (mint például a czukorrépa termelésére szánt legjobb eszközöket illetőleg.)

X. Ideiglenes, azaz a kiállítandó tárgyak természeténél fogva csak rövid időtartamra szorítkozó kiállítási tárgyak lesznek:

Élő állatok (lovak, szarvasmarhák, juhok, sertések, kutyák, baromfi, vad, halak.)

Leölt szárnyas jószág, vad, hus, zsiradék stb.

A tejgazdaság terményei, friss gyümölcs, friss zöldség, virágok, az erdészet és mezőgazdaságra nézve ártalmas élő növények.

A kiállított állatok haszonképességének kimutatása végett kísérletek fognak tétetni. A fényűzésilovak kiállítása nemzetközi lövversenyekkel leendő összekötte, melyre díjak kitátságba helyezvők. Egyszersmind a „sport” egyéb nemeinek, valamint népszerű játékoknak bemutatása is terveztetik. Az egyes ideiglenes kiállításokat gyakorlati kísérletek követendik, s ez alkalommal a tárgyra vonatkozó kérdések is tárgyalás alá fognak vétetni. Így például a tejtermények kiállítását a vaj- és sajtkészítés köréből vett gyakorlati kísérletek követendik stb.

Hogy a közönség a kiállított tápszereket is megitélhesse, éttermek fognak nyitattni, melyekben a kiállító terményeik mustrái kész állapotban fizetés mellett is áruhatják.

(Vége köv.)

Gabona ár Kolozsvárt sept. 21.

(Alsó a. mérő, középar.)

Tisztabúza 5 frt. 20 kr. Elegybúza 3 frt. 40 kr. Rozs 3 frt. 42 kr. Arpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 20 kr. Törökbuza 4 frt. 54 kr. Pityóka 1 frt. 62 kr. Marhabúsa fontja 20 kr.

Üzlet. gyulafehérvári piac árai sept. 16. 1 alsó auszti mérője. Tisztabúza 6 ft. — kr. Rozs 3 ft 75 kr. Elegybúza 4 ft 85 kr. Zab 1 ft 65 kr. Széna mázsája 1 ft 30 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 12 ft 50 kr. Egy font fagygyuertya 40 k. Marhabus fontja 17 kr. Konyhaliszt 11 ft — kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 12 kr. Burgonya, mérője 2 ft 5 kr. Disznózsir fontja 60 kr.

A décszi piac árai sept. 19. 1 mérő Tisztabúza, legjobb, 5 ft 10 kr., rozs 3 ft 20 kr., elegybúza 4 ft 60 kr., zab 1 ft — kr. Széna mázsája 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 10 f. — k. Fagygyuertya fontja 38 kr. Marhabus 16 kr. Konyhaliszt 9 kr. 60 Borsó — ft 10 kr. lencse — ft, 12 kr. paszuly 14 ft — kr., Burgonya 2 ft 40 kr.

A besztetcezi piac árai sept. 19-én 1 auszti. mérő tisztabúza 5 ft 20 kr. rozs 4 ft 40 k. elegybúza 4 ft 60 k. zab 1 ft 20 kr. Széna 2 ft. — k. Egy öl fa 36 hüv. hosszu 7 f — k. Marhabus fontja 18 kr. Konyhaliszt 10 ft — kr. Borsó mérője 4 ft 16 kr., lencse 4 ft 24 kr, paszuly 4 ft 12 kr.

Felelős szerkesztő **Szász Béla.**

Nyilttér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, sept. 20.

Tóth Ida, Déváról. Toroczka Venczel, Fehérvárról. Bodor Bertalan, birtokos, Szamosujvárról. Lachner Károly, cukrász, Konstantinápolyból. Ajtai András, birtokos, Kétyből. Bárány Lukács, főbíró, Szamos-Ujvárról. Györffy Gábor, birtokos, Szamosujvárról. Bernát, Suberlik, K.-Fehérvárról. Dr. Brückhaus Heinrich, K.-Fehérvárról. Gál János, utazó, N.-Váradról. Hiry János, birtokos, B.-Hunyadról. Máten Elizabeth, Bécsből. Fekete Bogdán, postamester, Egeresről. Kabos Sándor, birtokos, Deésről. Veér Miklósné, birtokos, Deésről. Schönstein Zsigmond, M.-Vásárhelyről. Marínovics József, kereskedő, Vásárhelyről. Steier Ödön, kereskedő, M.-Vásárhelyről. Reihulsky Vilmos, fényképész, M.-Vásárhelyről. Bodenlosz Jakab, M.-Vásárhelyről. Zeman János, kereskedő, Szamosujvárról.

*) E rovat alatt közlőttekért csupán a sajtóhasználat irányában vállal felelősséget. szerk

HIVATALOS.Sz. 202. 1871.
eln.

(330)

(1-1)

Árlejtési hirdetmény.

A Dobokamegye törvényszék iroda és fegyháza számára közelítő téli idő szakra szükségeseltető 30 kubic öl tűzifa Szamosújvárra bészállítása érdekében közelítő **október 12-én** a törvényszéki elnöki irodában árlejtés fog tartatni, mire a vállalkozók 50 frt bányapénz letétel feltétele mellett azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig az elnöki irodában hivatalos órákban megtekinthetők.

Nemes Dobokamegye főbírája Szamosújvárt, 1871, szeptember 18 kán.

FELSZEGI SAMU.**NEM HIVATALOS.****TUROTZI LAJOS****férfi-divat és gyapjukelme raktára****Kolozsvárt középütcza Kisegítő-ház.**

Van szerencsém tisztelettel tudatni a nagy érdemű uri közönséggel, hogy miután megnagyobbított **gyapjukelme raktáromat**

az ideoi őszi- és téli idényre

dúsan elláttam Bécsi és Brünni finom

kaput és nadrág szövetekkel,

bátor vagyok bármily divatu séta- és szalon-öltözeteket felvállalni lehető legjutányosabb árak és felelősség mellett.

Vidéki megrendelések mérték, vagy viseltes ruhák beküldése után gyorsan készítettnek. (324) (2-4)

LEGÚJABBAN MEGJELENTEK!**Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvártt**k a p h a t ó k:****Á r n y k é p e k.**

Elbeszélések írta BÚS VITÉZ. Ára 1 frt.

Egy pár politikai rögeszménk.

Ára 40 kr.

Statistikai adatok.

a magyar korona területén levő **vasúti és hajózási** vállalatok üzleteredményei és fejlődéséről. I. folyam 1870. Kiadja a magyar kir. közmunka- és közlekedési miniszterium. Ára 1 frt.

Vasúti okmánytár.

Kiadja: a magyar kir. közmunka- és közlekedési miniszterium. I-ső füzet. Tartalmazza: a m. kir. államvasutak és cs. k. szab. osztr. államvaspályatársaság okmányait. Ára 2 frt.

Petőfi. Auswahl aus seiner Lyrik.

Verdeutsch von Hugo von Meltzl. Preis 1 fl. 14 xr.

1871-dik évi országgyűlési törvényczikkek.I-ső füzet. I—XLIII. Hivatalos **zsebkiadás.** Ára 1 frt 80 kr.**Rövid hiterkölesi beszédek**

a tanév minden vasárnapjára. Mondotta KAROLY GY. HUGÓ a jászovári-premontrei kanonok-rend tagja stb. Ára 1 frt 50 kr.

Saját erejéből. Regény Hillern (Marlitt) Vilmától. Fordította Beniczky Irma. 3 kötet. Ára 3 frt.

A férjek iskolája. Vigjáték 3 felvonásban. Molièretől. Fordította Szász Károly. Ára 40 kr.

A nők iskolája. Vigjáték öt felvonásban. Molièretől. Ford. Szász Károly. Ára 40 kr.

A nők iskolájának bírálata. Vigjáték 1 felv. Molièretől. Ford. Szász Károly. Ára 40 kr.

A komló okszerű termelésének kézikönyve. Irta Papi Balogh Péter, 41 ábrával. Ára 1 frt 60 kr.

Katonai irálytan. A magyar kir. honvédség használatára. A m. kir. honvédelmi miniszt. által jóváhagyott kézikönyv. Ára 2 frt.

Protestáns halotti búcsuztatók. Irta Marikovszky Gábor. I-ső kötet. 3-dik kiadás. Ára 80 kr.

Pädagogische Studien in der Schweiz und in Baiern. Im Auftrage des kön. ung. Unterrichtsministeriums mitgetheilt von Aladár Molnár. 2 frt 50 kr.

(218)

(14-*)

Első fehérnemű gyári raktár!!!**Duha Kristóf-nál,**

Bel-középütcza 457-dik szám a kisegítő alatt.

Alólirt teljes tisztelettel bátorodik a n. é. t. cz. közönséggel tudatni, miszerint **gyári raktárát** az

őszi idényre

megnagyobbítván és összeköttetései nevezetes gyárosokkal lehetővé teszi, mindegyikű fehérneműket valóságos **bécsi gyári áron** szolgálni.

Tájékoztató szolgálatnak az alatt jegyzett árak, u. m.

Férfi leningek, rumburgi vagy hollandi vászonból, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 60 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt 50 kr, 6, 7 forinttól 10 frtig.

Férfi schiffon, 1 frt 25 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 40 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 20 kr, divatos elővel 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 3 frt 80.

Férfi színes ingek, 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Férfi gatyák, magyar, német állásu, 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt.

Női ingek, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4, 5, 6, 8 frt. „corsetek, hálóréklik, 2 frt, 2 frt 50 kr, 2 frt 80 kr, 3 frt, 4, 5, 6, 8 frt.

Női gatyák, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt.

Zsebkendő, fehér, 2 frt 80 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4—5 frt, 5 frt 50 kr, 6, 7, 8, 10 frtig.

Továbbá dúsan ellátott raktár: **rumburgi, hollandi creasz és bécsi házi vásznak,** úgy minden e szakhoz tartozó ezikkek.

Varrógép tulajdonosoknak valóságos Clark és Paislei, 6 szálu gépezérna és tö kapható.— Számos látogatását kéri.

Figyelmeztetés! Vidéki megrendeléseknél kéri a nyak- és vállbőség pontos megjelölése; megrendelések pontosan teljesítetnek és a testhez nem találók becséréltetnek.

Frissliptai túró!!!

(1-*)
1 font 48 krajczár.
Valódi **budai bor** egy meszelyes üveg 30 krajczár, egy fél kupás 60 krajczár. Asztali bor egy kupa 48 krajczár.
Karvázgyula csemege-, fűszer- és bor-kereskedésében Kolozsvártt.

(328)

(2-6)

Kiskapuson,

a birodalmi út közelében **többszáz** rövid és hosszú öl legjobb minőségű

tűzifa

eladó. Értekezhetni felőle Gyaluban

PAP MIKLÓSnál.

A hazai- és kül-irodalom legújabb termékei folyvást kaphatók és szívesen küldetnek házhöz megtekintés végett.

Ajándékoknak alkalmas
diszművek, gyémánt-kiadások és ifjusági iratok.

Olajnyomatu képekdiszes keretben
5 forinttól feljebb.

STEIN JÁNOS
könyv-, mű-, és hangjegy-
kereskedése
Kolozsvárt.

(206)

(12-*)

Térképek, földgömbök,
atlaszok és utazási kézi-könyvek.

Legújabb hangjegyek
különbféle hangszerekre.

Legdúsabb raktára kötött és kötetlen könyveknek
a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Előfizetések minden bel- és külföldi újságra, divat-
lapra és folyóíratra elfogadtatnak.

azonnal és a legpontosabban teljesítetnek.

Vidéki megrendelések

Gazdászati,
építészeti munkákLogtudományi
és történelmi munkák.Imakönyvek,
egyszerű vagy a legpompásabb
díszkötésben.Mindennemű
Iskolai könyvek